GAZET'A TRANSILVANIEI

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese:
Marti'a, Joui'a si Sambat'a.
Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siese luni 14 fr. pe anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
a postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 147. Vineri, 25 Decembre 188

☛ Din caus'a santeloru serbatori numerulu urmatoriu va iesi Marti in 29 l. c.

Cu *1 Januariu st. v. 1882* se incepe unu nou abonamentu la

„GAZET'A TRANSILVANIEI"

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fóiei nóstre, a grabí cu innoirea abonamentului pe **semestrulu I 1882**.

Spre mai mare inlesnire recomendamu a se lipí adres'a, sub care s'a tramisu fói'a pêna acuma, pe dosulu cuponului dela asignatiunea postala.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati, a ne tramite adressele D-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai aprópe* de loculu, unde locuiescu.

„Gazet'a Transilvaniei"

apare de trei ori pe septemana.

☛ Pretiulu abonamentului la „Gazet'a Transilvaniei": se póte vedé in fruntea fóiei.

☛ In anulu viitoriu vomu publicá in „Foiletonu" (Foisióra), unu sîru de tractate istorico-politice, iuridice si literarie, cum si privitóre la vieati'a sociala a poporului romanu. ☚

Brasiovu 24 Decembre.

„Serbatori fericite!..." Cine nu a semtitu vre-odata dulcele farmecu alu acestoru cuvinte, cu cari se intempina micu si mare, seracu si bogatu, in ajunulu Craciunului? Nu póte fi o salutare mai frumósa crestinésca, nimicu nu póte esprimá mai multu iubirea Mantuitoriului nostru pentru omenire.

Ori càtu de apesatu si chinuitu se fia omulu, anim'a lui se inaltia candu vede, cà se aprindu luminele pentru serbatórea nascerei Domnului. O radia dulce de sperantia strabate in peptulu lui. Este ceva ce-i sioptesce tainicu: Si tu ai unu dreptu se te bucuri de acésta vieatia, si pentru tine a resaritu o faclia la nascerea Aceluia, care a venitu cá se mantuie omenirea din lantiurile intunerecului si ale sclaviei si se-o conduca la lumina si la libertate.

Ce bine ar' fi de omenire, déca egoismulu prea mare si lacomi'a unora nu s'ar' pune intotdéuna in calea fericirei celorlalti. — Dér' atunci ar' incetá luptele dintre ómeni si cu ele ar' incetá si progressulu. Provedinti'a a ingrijitu cá se nu se intemple acést'a si de aceea ea ne-a datu puterea sufletésca cá se ne potemu luptá in contra egoismului si a lacomiei asupritoriloru nostri.

Ferice de acel'a, care n'a gustatu inca amarulu vietiei si pe care ilu astépta numai frumóse daruri in aceste dile sante. Ferice si de acelu poporu, care se póte bucurá de drepturile si de libertatea s'a multiumindu ceriului, cà a putatu se faca unu pasu nainte pe càrarea progressului.

Poporului romanu d'intre Carpati si Tis'a nu-i suride adi nici o bucuria. Apesatu si persecutatu de contrarii sei seculari si parasitu de toti, Romanulu nostru serbéza triste serbatori.

Unulu dupa altulu ni s'au rapitu tóte drepturile nationale ce le-amu avutu. Nu trece dî in care se nu se dé o lovitura desvoltarei nóstre nationale, pe tóte terenele vietiei publice si private suntemu amenintiati si ce este si mai durerosu decàtu acést'a in propriulu nostru pamentu, ingrasiatu cu sangele si cu sudórea nóstra, suntemu declarati de straini, de inimici ai statului.

Dile mai amare decàtu noi abia mai póte avé unu poporu in Europ'a. Nu-i destulu cà din munc'a ce-o muncimu pentru sustienerea statului elementulu nostru nu trage nici unu folosu, dér' nici bucatic'a ce ne mai remane dupa ce amu platitu darea càtra statu, nu-o potemu gustá neturburati.

Nenorocit'a furia de maghiarisare, de care este cuprinsa adi rass'a stapanitóre, impiedeca intregu progressulu nostru si face se stagneze desvoltarea nóstra, amenintiandu-ne cu total'a nimicire morala si materiala.

Ce ironia a sortii! Unulu iea tóte darurile de pe pomulu impodobitu de Craciunu d'inaintea celorlalti. Óre luminele n'au fost aprinse pentru toti fiii tierei, nu lucra óre toti impreuna pentru binele si inflorirea ei, nu au toti dreptulu de a se bucurá de ródele osteneleloru loru?

...Serbatori fericite!... In gravele momente de façia acést'a urare ne intaresce sperantiele in viitoriu. Nu se póte cá tiér'a, pentru care amu jertfitu si jertfimu atàta avere si sange, se ne fi departatu pentru totdéuna dela sinulu ei. Nu, càci ea este mam'a nóstra, este dulcea nóstra patria, in alu careia pamentu zacu osamintele stramosiloru nostri. Nu cá cersitori ne apropiamu noi de darurile ce atêrna de pe pomulu ei, ci ceea ce ceremu este partea nóstra, ce ni se cuvine, este sacrulu nostru dreptu, care ni se póte rapi pentr'unu timpu óre care, dér' nici o putere lumésca nu ni 'lu póte nimici.

Dreptulu rapitu nu se póte recastigá decàtu prin lupta, printr'o lupta curagiósa si necurmata. Facli'a este aprinsa, dér' càrarea ce ne-o luminéza este stancósa si multe si mari pedeci avemu se delaturamu pêna ce strabatandu'o vomu poté ajunge la libertate si bunastare.

Se ne unimu dér' silintiele se fimu destepti si cu sufletu tare, se jertfimu tóte pe altariulu drepturiloru nóstre si atunci va sosi si pentru noi momentulu, in care vomu poté dîce cu anim'a plina de bucuria si de multiumire:

Serbatori fericite!

Cronic'a evenimenteloru politice.

„Patriotulu trebue se invinga nainte de tóte „pe omulu din intrulu seu" dise d-lu Tisza càtra membrii partidei guvernamentale, cari s'au dusu se-i gratuleze la anulu nou. Aceste cuvinte ilustréza destulu de invederatu oportunismulu ministrului-presiedinte, care façia de insultele deputatului Nemeth, a suprimatu pe omulu din intrulu seu. Pêna unde póte duce unu asemenea oportunismu? Acést'a lasamu se i-o spuia ministrului cei dela „Függetlenség."

Oportunismulu d-lui Tisza se manifesta inse numai façia de cei mai tari, cum sunt patronii lui provisorii dela Vien'a, façia de cei mai slabi ministrulu-presiedinte ungurescu nu numai, cà nu invinge pe omulu din intrulu seu dér' càte odata ar' voi cá si ideile cele mai sucite si funeste ale omului Tisza se fia proclamate de idei si principii de statu.

Acuma sè dice, cà pe langa faimosulu p r o i e c t u de lege pentru s c ó l e l e m e d i e, despre care vorbimu la vale, guvernulu ungurescu prepara unu proiectu pentru lungirea duratei mandateloru dietale dela 3 la cinci ani.

Pre candu diarele stangei estreme unguresci scotu la lumina o scrisóre a betranului dictatoru K o s s u t h dela 1872, in care acest'a pledéza cu focu pentru rumperea Ungariei de càtra Austri'a, si pre candu acelea'si diare combatu cu multu succesu o p o r t u n i s m u l u, ce l'a recomendatu ministrulu-presiedinte T i s z a natiunei maghiare, in discursulu seu de anulu nou, a esitu la iveala fapt'a màrsiava ce a comis'o unu oficeru c. r. contra unui proprietariu micu unguru, ce o descr la varietati. Earasi unu casu isolatu, pentru nu póte respunde intrég'a armata, dér' acestu in momentele de façia face mare bataia de d-lui Tisza si patroniloru lui dela Vien'a.

S'a ordonatu a se face o cercetare seriósa, pabilulu se va pedepsi, dér' umbr'a despera saténului unguru, care s'a sinucisu, va nel inca multu timpu massele poporului maghiar le va impinge totu mai multu in braçiele ce cari combatu uniunea reala cu Austri'a, cer uniunea personala.

Din Bucuresci ni se scrie, cà dilele aceste tienutu mai multe c o n s i l i i m i n i s t e r i a D. Ionu B r a t i a n u, care era se plece la mosi'a s'a, a amanatu plecarea s'a pêna deórace consiliulu ministerialu a trebuitu reunésca din nou. Cu ce s'au ocupatu aceste silii? Tractatu-s'a in ele despre atitudinea are se-o observe guvernulu façia de opositiune, continua a intrebuintia nenorocitulu incidentu au romanu spre a discreditá cabinetulu Bratianu intea opiniunei publice, ori cà s'au discutatu ces mai grave esteriore? Si una si alta, credem fost obiectulu discussiunei. Guvernulu trebue iè positiune façia de partidele opositiunale, in la redeschiderea siedintieloru Camerei, cari au amanate din caus'a serbatoriloru pêna la 10 nuariu st. v. 1882. Totodata ministeriulu va t sè se prepare pentru campani'a viitória diplom in c e s t i u n e a D u n a r e i. Comissiunea ternationala dela Galati se va intruni peste duoe septemani in sessiune estraordinara si se cà se va ocupá de astadata tocmai de regu navigatiunei dela Portile de feru pêna la Ga

Mare e bucuri'a intre oficiosii unguri din c unui articulu aparutu in fói'a conservativa-opositiu dela Londra „Standard", care pledéza in cesti Dunarei pentru dreptulu celui mai tare. Austr o putere mare si statele riverane, Romani'a gari'a si Serbi'a, sunt mici; — se cuvine dér' „Standard", cá Dunarea se fia a celui mai Par' cà i-a vorbitu din anima lui „Pester Llo Bucuri'a acestuia inse a fost turburata de di „N. Fr. Presse", care marturisi puru si sin cà Austro-Ungariei nu'i póte folosi nimicu a ti'a lui „Standard", càci elu este unu organu sitiunalu. Alt'a ar' fi déca o fóia a d-lui Glad ar' vorbi asié! Pêna atunci inse va mai c puçina apa pe Dunare.

Nu va fi asié de usioru de a càstigá pre deranti'a asupra Dunarei. Pe langa Angli'a, inca si Russi'a si Françi'a, cari voru avé cuventu in contra acestei preponderantie. Ru sîreata cum e, se fi declaratu la Vien'a, cá gata a primi acea propunere, care va avé co tiementulu tuturoru puteriloru. Dér' tocma acestu consemtiementu se tractéza si sciu prea cei din Petersburg, cà va fi aprópe impossibil a'lu dobêndi.

D. baronu de R i n g, ministru plenipoten in disponibilitate, este numitu ministru alu Fra la Bucuresci in loculu d-lui Ductos-Aubert, in disponibilitate. Baronului Ring a fost m urma representantu alu Françiei in Egipetu.

Proiectulu de lege pentru scólele medie

Proiectalu de lege alu d-lui Trefot pentru gularea scóleloru medie din Ungari'a a avu sórte aventuriósa. De vr'o 12 ani incóce s'a sentatu de 3 ori in dieta si de 3 ori s'a ret dér' acum pare cà s'a infundatu saculu cu ciunile; si déca nu cumva se va abate secti pentru instructiunea publica din dieta apoi in dilele cele d'antaie dupa feriele Craci lui proiectulu se va pertracta in camer'a din dapest'a.

Iinistrulu culteloru insusi a declaratu procede pêna acum a dietei cu acestu proiectu de ›media. Noi, la rêndulu nostru, dicemu roiectulu facêndu-se lege, va deveni o tragi ıedia destulu de periculósa pentru nationale nemaghiare.

S'a facutu multa sfara 'n tiéra cu acestu pro-. Dispositiunile cuprinse intr'insulu au produsu ıltiamire generala, der' numai nemultiamirea ıriloru maghiare de confessiunea catolica si reıata s'au luatu in consideratiune, si ministrulu 'ort a fostu silitu se faca multe concessiuni ı de institutiunile autonomice ce le posedu aceconfessiuni in ceea-ce privesce administrarea luriloru scolare si inspectiunea ınvetiamentului. Nemultiumirea celorulalte confessiuni nici cà s'a atu in séma. Asié se intielege in Ungari'a egal'a :eptatire. Cá argumentu aducemu aci numai unu ;u recentu si bine cunoscutu:

Este unu anu de càndu ministrulu culteloru a itatu pe representantii confessiuniloru maghiare o consultare, pentru cá acestia se'si exprime intiele si pasurile loru façia de nenorocitulu iectu. Celelalte cleruri n'au fostu invitate la a consultare. Aci credemu, cà e de prisosu oricomentariu.

De alta parte celelalte cleruri, si in speçie e romane, nu s'au simtîtu atinse de acésta desısiderare, caci capeteniele ierarchice — desi pórta luri de „consiliari intimi", ba unii archierei rta multa apa la mór'a guvernului maghiaru — scimu se'si fi esprimatu unde-va indignatiıea loru.

Bine se notamu: consultarea aceea a avutu o ıportantia decisiva pentru sórtea proiectului, càci a nivelatu tóte pedecile si-a imburdatu proiec.lu prin camera de-a dreptulu in sectiunea pentru structiune, care in ruptulu capului in vr'o 2—3 edintie l'a datu gata, mai papricandu-'lu cu vre'o ıteva dispositiuni facute „in dragulu" nationaliıtiloru nemaghiare.

Studiandu mai de aprópe acestu proiectu, cum ste elu astadi facutu, usioru se póte vedé, cà nu osede nici pe departe caracterulu unei legi pencu promovérea invetiamentului din scólele medie, i pórta mai multu timbrulu unui midîlocu pentru ,numite tendintie politice, cari suntu pe de-o parte ›refacerea scóleloru maghiare, de alta parte de a ›une unu numeru mare de gimnasie si scóle reale lin Ungari'a si Transilvani'a, cari s'au infiintiatu ;i s'au sustienutu de atàtu timpu de càtra diferite ;orporatiuni confessionale, pe viitoriu sub influinti'a guvernului. Ba luandu in considerare impregiurarea, cà in tóte tierile de sub corón'a Ungariei suntu numai siépte gimnasii si circa cincisprediece scóle reale, cari se sustienu din bugetulu statului, in vreme ce nu mai puçine cá 94 gimnasii complete si 45 gimnasii inferióre, afara de aceste 15 scóle reale suntu proprietate a diferiteloru confessiuni — putemu dice — cà acésta lege nu urmaresce altu scopu, decàtu cá pe comptulu nationalitatiloru sè se propage din resputeri maghiarisarea acestor'a.

Din diferite puncte de vedere s'a combatutu acestu proiectu prin graiu si in scrisu, déra tóte au fostu inzadaru, s'a batutu tob'a la urechea surdului, ba mai reu, càci obiectiunile facute au avutu de consecintia inasprirea dispositiuniloru; si candu in dilele din urma unele foi din Germani'a si din Cislaitani'a au inceputu a luá la forfecare tendintiele urmarite prin faimosulu proiectu, ni s'a datu o noua ocasiune a ne convinge, pàna unde merge orbi'a maghiara, càci organulu guvernului „Pester Lloyd" are cutezanti'a necualificabila de a infruntá acele obiectiuni cu cele mai grosolane intortochiari de adeveru. Usiurinti'a cu care tractéza unu diuariu de tali a acestui organu, o cestiune atàtu de grava ne-aru dispensa de a mai stá de vorba cu elu, déca legea respectiva nu ar' taié atàtu de adèncu in sàngele si in carnea poporului romanu. Pentru-cà cetitorii nostri sè se convinga insisi de acésta usiurintia, reproducemu aci unele pasagie din faimosulu articulu.

Eata ce dice „P. Lloyd" in articululu seu de fondu din numerulu 353:

„De unu timpu incóce aducu foile germane din Austri'a si din strainatate articuli passionati si fulminanti despre mâni'a de maghiarisare a guvernului nostru. Ansa la aceste suspinuri melancolice si atacuri vehemente, a càroru sorginte usioru se póte afla, ofere de presentu proiectulu de lege pentru scólele medie, care de unu deceniu vegeteza intre mórte si viétia si care pêna acum nu a avutu altu resultatu, decàtu cà a iritatu numai spiritele in tiéra si afara din tiéra".

Vorbindu apoi despre necessitatea urgenta pentru facerea unei legi dice:

„Despre aceea intru càtu corespunde acestu proiecte de lege exigintieloru scólei si ale statului — divergéze fórtu tare opiniunile; si tacerea frapanta a confessiuniloru ne face se pricepemu cu ce pretiu s'a potutu castigá consensulu aceloru cercuri, unde au intempinatu proiectele precedente pe contrarii cei mai mari si mai neconciliabili. Cu partea acést'a a obiectului inse vomu tractá altadata; astadi ne vomu ocupá numai cu vaetele desperate ale pressei germane."

Apoi tamaindu unele dispositiuni cuprinse in proiectu si aratàndu cà sorgintea porniriloru agresive ale pressei germane in contra proiectului este fundulu regiu, unde ur'a in contra Ungariei si a poporului ei din dî in dî iea dimensiuni mai mari, continua astfeliu:

„Da, de Sasi se tratéza, da numai de Sasii din Transilvani'a. Sasii din Transilvani'a nu se prepara pentru profesura, nu depunu examene de profesori si nu s'au injositu asié de tare, cá se 'si insusiésca idiomulu maghiaru. Si ast'a óre sè se schimbe? Se fia siliti ei óre a se prepará pentru carier'a scientifica dupa modelulu europeanu? Se fia tienuti a 'si legitimá cualificatiunea de profesori inaintea unei comissiuni examinatórie? Se fia ei siliti (numai cu gróza scriemu acést'a) a invetiá limb'a statului, ai carui cetatiani sunt si ale carui drepturi le folosescu? Nu, dice prostulu Michelu, a nu sci limb'a germana in Ungari'a este rusine si crima, a nu sci limb'a maghiara, este inse meritu si onóre!"

„Se luamu astfelu de lucruri seriosu? Sè constatamu cu motive resonabile (?) cà cunóscerea limbei statului este nu numai o datoria, ci si o norocire pentru fiacare cetatienu càci fara limb'a maghiara se póte misca numai prin stratele cele mai de josu ale societatii? —

„Press'a germana cà plange, ea in Ungari'a nu suntu scóle medie; — inse uita a adauge cà statulu numai atunci ar' fi obligatu — si acestu obligamentu de siguru l'ar' si implini — a infiintia scóle medie germane, déca germanii din Ungari'a ar' pretinde asemene scóle."

„Asié déra dragutii de Sasi si éra dragutii de Sasi! Unde e vorb'a cá sè se atace, sè se insulte onórea, desvoltarea, aspiratiunile de cultura ale natiunei maghiare, — in totu loculu aflamu in acestu poporu dragalasiu pe conducatorii, oratorii si agitatorii contrariloru nostri. Intr'adeveru, déca se ataca candu-va poporulu maghiaru; déca se trage la indoiéla cultur'a nóstra, toleranti'a nóstra, nobleti'a semtiementeloru nóstre, vomu reflecta — lasandu la o parte alte dovedi — numai la acea impregiurare, cà Sasii inca totu traiescu in Ungari'a, economisescu, producu duoi copii si conspira in contra Unguriloru. Singuru acestu faptu este de ajunsu pentru de a resturna tóte invectivele."

In fine spuindu Sasiloru, cà Maghiarii in legile loru nu voru reflectá la acelu faptu, cà Sasii le-au facutu numai rele pêna acum si cà ei suntu mai puçinu demni de acele binefaceri, ce le prestéza tuturoru cetatianiloru, isi incheia „P. Ll." articululu seu de fondu.

Articlulu acesta nu l'amu pututu trece cu vederea, càci lumea din afara cunósce fórte bine positiunea acestei foi, si scie cà ceea-ce se scrie intr'ins'a vine dela birourile ministeriale. De aceea e bine, cá se ne tragemu sém'a cu cele scrise, cu cei ce le scriu si apoi si cu noi insine.

Nu e de prim'a óra, cà ni se spunu in „P. Ll." lucruri, cari stau in contradicere cu starea faptica din tiéra; va se dica o fóia a guvernului, care pórta destinele tierei, si nu cunósce tiér'a. — Fórte adeseori amu avutu ocasiune a ne convinge, cà cei dela „P. Ll." nu sciu pêna astadi se faca deosebire intre gr.-orientali si gr.-catolici, si candu scriu ceva despre aceste confessiuni, facu cele mai mari confusiuni. O noua proba de ignorantia ne presenta „P. Ll." in articululu din cestiune candu dice cà Sasii din Transilvani'a nu se prepara pentru profesura si nu depunu „esamenu de profesura". Marturisirea unui astfelu de neadeveru provine ori din ignorantia, ori — din o cutezantia necualificábila de a intortoca adeverulu, dupa ce este unu faptu cunoscutu, cà fia-care candidatu de professura la scólele medie sasesci din Transilvani'a trebue sè se supuna la unu esamenu si inca la unu esamenu fórte strictu, dupa cum arata impregiurarea, cà façia de numerulu celu micu de candidati sasi suntu mari procentele acelora, cari au nenorocirea de a fi reieptati si si siliti se repeteze esamenele. Eata dér', cum se seduce opiniunea publica!

Cutezata este apoi si asertiunea „cà cunóscerea limbei maghiare nu ar' fi numai o datoria ci chiaru o norocire pentru fia-care cetatianu, càci fara cunoscinti'a limbei maghiare nu s'ar' poté misca cineva de càtu numai prin stratele cele mai de josu ale societatii." A aduce unu astfelu de argumentu pentru a aratá, cà professorii sasi si romani trebue se invetie limb'a maghiara, insemnéza a nu cunósce relatiunile sociale din fundulu regiu séu de prin partile locuite de Romani. Amu dori se scimu unde potu se fia acele cercuri „inalte", in cari unu cetatianu din Ungari'a sè nu se póta miscá fara limb'a maghiara? Si apoi candu e vorb'a de cercurile „înalte", absolutu nu póte stá acea asertiune, càci ómenii, cari forméza cercurile „inalte" din Ungari'a, pe langa aceea cà sciu bine maná caii, mai cunoscu inca celu puçinu càte o limba européna, afara de cea asiatica maghiara. Afara de aceea puçini professori sasi séu romàni voru fi predominati de dorinti'a si mai puçini voru avé norocirea de a ajunge prin acele regiuni „inalte" ale societatii maghiare, unde ei sè nu se mai póta intielege. Apoi in fine cá sè se póta miscá unu professoru sasu séu romanu prin cercurile cele mai inalte nu are absoluta necessitate cá se depuna esamenulu de professura inaintea unei comissiuni maghiare, càci dupa planulu de invetiamentu, asié cum a fostu elu càrpacitu pêna acum, fiacare maturisantu a trebuitu se 'si càstige destula cunoscintia despre limb'a maghiara.

Trecemu preste cinismulu cuprinsu in cuvintele: cà statulu maghiaru ar' infiintia scóle germane „déca Germanii din Ungari'a ar' cere asemene scóle" si venimu la o schinteia de adeveru din acelu registru de minciuni cum s'ar' poté califica articululu de fondu din cestiune, si aceea schinteia de adeveru o contienu cuvintele relative la „tacerea frapanta a confessiuniloru" façia de proiectulu de lege pentru scólele medie. Dicemu numai schintea de adeveru, càci nu tóte confessiunile din Ungari'a au tacutu in façi'a acestui proiectu; din contra tóta lumea scie, cà cele mai multe s'au pronunciatu aprigu in contra unoru dispositiuni ale proiectului. Acea schinteia de adeveru o gasimu in fapta in atitudinea confessiuniloru, la cari apartiene poporulu nostru. Organele respective ale acestoru confessiuni au tacutu pêna acum tacerea pescelui si dupa logica lui „P. Lloyd" trebue se fia multiumite cu dispositiunile legei. — In punctulu acest'a va fi bine, cá se ne tragemu puçinu sam'a si cu noi.

Nu intielegemu pentru ce organele nóstra bisericesci nu 'si-au facutu datori'a. Óre clerulu grecocatolicu se nu aiba base destulu de tari de a'si aperá autonomi'a?... Vedemu, cà peste tóta asteptarea mai multi professori gr. cat. s'au supusu deja la esamenulu de statu. Bine facu ei óre? — Càtu pentru organele competente ale bisericei grecoorientale, nu potemu pricepe cum au scapatu din vedere, cà dispositiunile proiectului relative la esaminarea candidatiloru de profesura, facu illusorici atàtu paragrafii din statutulu organicu, §. 122. p. 7, 8, 9, 12 si §. 125 càtu si regulamentulu facutu pe bas'a acestoru paragrafi, ba ce e mai batatoriu la ochi este impregiurarea, cà congressulu gr. or. nationalu bisericescu tînutu in tómn'a trecuta, pe càndu proiectulu de lege era cunoscutu nici nu s'a cugetatu la acésta cestiune atàtu de vitala pentru biseric'a si natiunea nóstra lasàndu din vedere cà § 154 din statutulu organicu prescrie, cà de competenti'a congressului se tiene: „Regularea si conducerea tuturoru trebiloru bisericesci scolare si fundatiunale pentru intrég'a metropolia."

Deórace proiectulu din cestiune contiene dispositiuni cari restringu tare sfer'a de competintia a congressului nostru bisericescu ar' fi fostu fórte la locu cá congresulu se tiena séma de periclulu, ce 'lu amenintia, si celu puçinu sè 'si fi facutu reservele sale. Dér', vedi Dómne, multe alte cestiuni, cari erau portate de alte interese, cum e „impartirea fonduriloru", facerea de episcopi fara eparchia, i s'au parutu congressului cu multu mai ardente, si au absorbitu tóta atentiunea deputatiloru de nu le a mai remasu nici gustu pentru acésta cestiune flagranta de scóle.

In modulu acest'a se negligu ocasiunile cele mai momentóse pentru viéti'a nóstra nationala si scàderile ce resulta d'aci le simtimu apoi timpu indelungatu fara de a le mai poté reparà.

O asemene negligentia s'a intemplatu si cu nepublicarea memorialului decisu in conferinti'a nationala electorala dela Sibiiu. Ce bine ar' fi cadiutu publicarea acestui memorialu, prin care avea sè se arate „orbi et urbi" positiunea nóstra in statulu maghiaru.

Auditi si vedeti, cum se interpretéza tacerea nóstra! „P. Ll." ni-o spune fórte apriatu, candu dice cà tacerea, ce-o observa confessiunile, e prob'a cea mai viua cà ele suntu multiamite si numai pe

Sasi 'i afla nemultiumiti. Lumea din afara crede ce scrie „P. Ll.“, éra nu ce cugetamu si semtimu noi in tacere. Sasii, o mana de ómeni, au fostu in stare se alarmeze press'a germana si alarmarea loru a avutu efectu. Cu càtu mai mare ar' fi fostu efectulu, déca pe lànga tipetele Sasiloru audiea Europ'a si vaietele Romaniloru! Càtu de abundantu e materialulu si ce potrivita a fostu ocasiunea pentru memorialulu decisu de conferinti'a nationala dela Sibiiu! Ori cari se fi fost causele traganarei memorialului, dér', dupa ce si proiectulu din cestiune se va face lege, ne va da inca unu motivu cá se dicemu si noi cu classiculu britanicu: „Este multu putrigaiu in statulu Danimarcei.“ X.

O scrisóre a lui Kossuth.

Albitulu dictatoru maghiaru de odinióra trimise din Turinu in 17 Iuniu 1872 o scrisóre unei dame din Zips, care-lu intrebase, de ce nu se intórce in Ungari'a. Acésta scrisóre se publicà in dilele din urma in „Függetlenség“. Din ea se vede cà betrànulu Kossuth desi perduse multe din ilusiunile sale in ceea-ce privesce némulu ungurescu, desi vediuse cà in tiér'a s'a natala tînerea principiiloru devenise unu raru fenomenu, totusi nu 'si parasise vechile sale planuri, nu lasase nimicu din vechiulu seu siovinismu. Kossuth nu voiesce sè se intórca intr'o Ungaria supusa, nu voiesce se inlesnésca prin persón'a s'a planurile celoru slabi de angeru. „Se vorbesce“, dice dènsulu, „de unu scopu ce ar' fi de atinsu cu ajutoriulu meu. Este o ilusiune. Déca mai póte fi in mine ceva putere, ce ar' puté fi folositória natiunei (nu e imposibilu; timpurile se potu schimbá); apoi credinti'a in principiile mele este secretulu acestei puteri. Candu asi parasi-o acést'a, asi fi unu Samson tunsu. Acésta experientia s'ar' face intr'o septemana si cainti'a, cà s'a aruncatu cartea din urma fara folosu, ar' veni prea tardiu.

Si care ar' fi acestu scopu?

E vorba óre de o despartire de Austri'a?

Nimeni nu vrea asié ceva. Tóte partidele se jura pe totu ce au sfàntu, cà nu voru despartirea. Si intr'adeveru ele nu o voru; chiaru déca Austri'a ar' voi sè plece, Ungari'a n'ar lasa-o.

Pentru ce scopu se cere deci cá sè 'mi renegu principiele? Cá sè dau màna de ajutoriu, cá Ungari'a se servésca Curtiei din Vien'a intr'o alta forma?

Ei bine, acestu scopu nu e alu meu. La acésta nu consimtu supt nici o forma, nici chiaru supt forma uniunei personale. Nici odata!

Am mersu pêna la marginea extrema a abnegatiunei de sine. Am declaratu: desi numele Franz Iosef 'mi indignéza totu sufletulu, pentru cà.... cu tóte acestea, déca astadi ar' cadé tóte corónele de pe capulu lui, remaindu numai cea ungurésca, asi inghiti tormentele nestinse ale sufletului meu si eu, republicanulu, asi dice: Eata-me, Sire! Nu Te voiu iubi, dér' 'ti voiu fi unu credintiosu!

Cine cere dela mine mai multu, cine cere, cá se recunoscu de rege alu meu pe unu imperatu austriacu, fia supt ori ce forme, acela cere dela mine cá se 'i viu in ajutoriu, spre a 'mi legá patri'a de funi'a intereseloru straine.

La asié ceva nu voiu dá màn'a nici odata! Nici càndu! Asié se'mi ajute Dumnedieu!

Acest'a e respunsulu meu, acum si pururea, aminu!“

Si intr' altu locu:

„Intr' adeveru intórcerea mea in patria ar' fi adusu unu servitiu placutu curtiei din Vien'a. Ea ar' fi sigilatu casatori'a natiunei ungaresci cu imperatulu Austriei. Form'a vietiei casnice ar' puté se remàna obiectulu desbaterei, dér' despartirea ar' remané afara din calcululu combinatiuniloru. Cu totu dreptulu s'ar' puté dice lumei: Eata, vedeti, si acest'a s'a intorsu, si acest'a s'a predatu; nu mai este nici unu Maghiaru, care sè voiésca a se desparti de Austri'a!“

Romanii si maghiarisarea.

„Deutsche Zeitung“ din Vien'a critica intr'o corespondentia din Sibiiu compilatiunea statistica a lui Keleti. Corespondentulu vorbesce antaiu de vitalitatea poporului ungurescu; elu citéza dintr'unu tractatu alu antropologului Legarde scrisu la 1861 urmatórele sire:

„Turanii (dela cari deriva Ungurii) au o desvoltare multu mai vechia decàtu rass'a semitica si indogermana. Vieati'a popóreloru are inse marginele sale naturale cá si vieati'a ómeniloru si numai prin puteri spirituale 'si potu conservá tineretî'a si se potu reintineri. Poteri de feliulu acest'a nu vedemu inse la Turani si de aceea Ungurii stau mai reu chiaru decàtu Finii, Esthii, Lupii si Turcii. Ei voru peri cá si Celtii, naintea ochiloru nostri. Nici unu politicu seriosu nu le va incredintia dér' unu rolu politicu propriu, cum nu va sfatui unu medicu pe unu omu de 80 de ani sè se insóre.“

Corespondentulu adauge cà Ungurii se potu sustiené numai prin maghiarisare, prin sangele altor'a; arata cum isi schimba numele pe unguresce Evreii, cari dau unu contingentu de aprópe unu milionu, càtu de usioru se maghiariséza Nemtii, cu esceptiunea Sasiloru, si Slovacii, cari inse au inceputu a se desteptá si apoi dice:

„O resistintia cu atàtu mai vigurósa opunu maghiarisarei Romanii si Serbii. In listele de maghiarisare, cari impodobescu aprópe dilnicu colónele monitorului oficialu maghiaru, nu se vede nici unu Romanu si fórte raru vre'unu Serbu. Multi Romani sunt trecuti cu tóte acestea in rubric'a natiunii maghiare. Numai astfelu se esplica cu tóta productivitatea loru, cà statistic'a mai noua le presinta pe anulu 1880 o perdere de o suta de mii si jumetate ómeni. Acesti Romani nu sunt inse maghiarisati. Ei se gasescu prin Secuimea din Ardealu si prin posturile cele mai inaintate ale romanismului din Ungari'a. Prinsi intre insule straine si lipsiti de scóle, ei si-au uitatu limb'a; intrebati inse ce sunt, ei spunu, cà sunt R o m a n i si nu Unguri. Unu ajutoru de unde-va, negresitu, inse dupa caderea suprematiei unguresci, 'i póte readuce in sinulu natiunei. Cu ocasiunea numerarei de anulu trecutu, ei nu au fost intrebati c e s u n t u, ci c u m v o r b e s c u si fiindu-cà vorbescu unguresce au fost asiediati in rubric'a poporului ungurescu. Aceste posturi aprópe perdute pentru ei, se urca din nefericire la o cifra infricosiata, de càte-va sute de mii.

„Facêndu o scadere sumara, a acestoru Romani — trecuti in modu arbitraru si prin usurpatiune intre Unguri, — a Jidaniloru apoi, cari in fondu totu Jidani au remasu, — Ungurii cu toti Nemtii si Slovacii maghiarisati, de abia facu 5 milióne de ómeni si nu 6 si mai bine.

„Paralelu cu maghiarisarea treptata a unui poporu din Ungari'a, merge si scaderea numerului scóleloru lui nationale. Si in privirea acést'a Romanii presinta inca o resistentia vigurósa, càci dupa Unguri — cari au tóte fortiele si banii statului in mana — singuru scólele loru s t a t i o n é z a si n u s c a d u. Nemtii au perdutu in 1879/80 o p t u - d i e c i si s i é s e s c ó l e; in toti cei diece ani din urma 365.“

Ce cetimu si ce se cetimu?

Vorbire tienuta de A n d r e i u B â r s e a n u la adunarea despartiementului Associatiunei transilvane in Brasiovu.

(Fine.)

Ce cetesce satênulu nostru?... Dér mai antaiu si mai antaiu se vedemu ce citesce tieranulu strainu.

La popóre mai cultivate decàtu poporulu nostru, tieranulu, candu are timpu liberu, cauta a'si inveseli anim'a si a'si inmulti cunoscintiele, cetindu deosebite scrieri folositórie. Elu se inaltia cu sufletulu, candu 'si inchipuesce minunatele imagini, in care o fermecatóre poesia lauda frumsetiele naturei si arata santieni'a muncei. Elu urmaresce cu bagare de séma totu ce se intempla in patri'a s'a si in tierile straine si se silesce sè pricépa cum se cuvine, care sunt drepturile si care sunt datorintiele sale façia de ceilalti ómeni. Elu cauta a petrunde totu mai adencu tainele firei, cauta a cunósce ce folosesce si ce strica sanetatii sale. Elu cercetéza tóte midilócele, prin care ar' puté se o intrebuintieze mai potrivitu. In sfersitu elu intréba adeseori istori'a, care a fostu trecutulu némului seu si care sunt numele, pe care trebue sè le rostésca totu-deauna cu veneratiune? „In Françi'a tieranulu, sér'a la coltiulu focului, dice d-lu M. Cogalnicénulu, „cá sè se odichnésca de trudele dilei, cetesce maretiele reforme ale constituantei si stralucitele biruintie ale lui Napoleon. In Prusi'a de càte ori mi s'a intemplatu sè vedu in timpulu popasului pe muncitoriulu de pamentu cetindu la umbr'a unui copaciu faptele marelui Fridericu?“

Óre la noi totu asié este?.. Ce fácu tieranii nostri Duminec'a si serbatórea, dupa ce esu din biserica?

Cei mai multi se indreptéza, dupa cum este cunoscutu, càtra jupanulu Herscu, cá se'si mai ude gàtulu si se'si innece nitielu necasurile de peste septemana. Nenea Vladu si nenea Vasile, ómeni mai de omenia, nu se ducu la cràjma se'si necinstésca némulu, ci 'si iau cojocu 'n spate si se tràntescu pe lada, cá se'si mai móia ale óse. In sfersitu dumné-lui Sandu alu Flórei si Iancu lui Bobocu, cari au fostu si pe la orasiu càte o luna, duoe, se ducu la barbierulu din satu sè jóce „ferbel“ cu cràsniculu si cu padurariulu. Càtu despre neveste, nu e tocmai mare deosebire. Lelea Stanc'a cu suratele ei punu tiér'a la cale pe laiti'a pórta; cumetr'a Mariuc'a cu vre-o duóe prietine se cins in ciud'a betiviloru de barbatie éra bab'a Nécsi'a siec vatra in tinda si asculta cu evlavia pe nepotielulu seu, cetesce cu chin cu vai minunile din „Epistolia“: d Avestiti'a arip'a satanei, despre muncile din iadu si d folosulu ce-lu trage acel'a ce se grabesce a cumperá d-diei carte.

Saténulu nostru invatia in copilaria càte siese, s ani la scóla, deprinde cetitulu si scrisulu... dér' to este aprópe vreme perduta. Cetitulu si scrisulu nu se inv pentru sine, ci servescu de medilóce, pentru cá se te miscá mai liberu in vieti'a practica, pentru cá se-ti câstigá cunoscintiele necesarie. Dér' unde folosesce o nostru din poporu deprinderea ce l'a costatu atat'a timp atàt'a bataia de capu, afara dóra de cununia, càndu 'si numele in protocolu?

Si ce resulta de aici? — Resulta cà tieranulu no candu se bolnavesce, nu scie cá pamentulu ce sè faca, déca face ceva, face totu de-a'ndósele: pune rece u trebue caldu, bè acru, candu 'i trebne dulce; resulta tieranulu nostru face totu ce-i poruncesce ori si ce nespa si nu se mai uita, déca in adeveru este datoriu a fac cést'a, ori ba; resulta, cà tieranulu nostru crede si acu cà vercolacii mananca lun'a, cà st. Ilie ambla prin ceri carulu de focu, cà in masin'a dela drumulu de feru uciga-lu tóc'a, care duce atatu amaru de cara.

Cumu dicu, dupa cumu stau astadi lucrurile, s poporala aduce prea puçinu folosu.

Dèr' ce sè cetimu?... voru intreba cei atins rendurile din urma. Spune-ne, care sunt cartile menite tru noi?... Parintii nostri totu mai aveau „Vietile santil din care mai scoteau cate o invetiatura; aveau carte „Patimile lui Iisusu“; aveau minunat'a „Alecsandria care scriá cà Alecsandru Machedonu a purtatu resboi racii si cu furnicile si a ajunsu pen' la pórt'a raiu aveau „Povestea vorbei“ cea atatu de bogata in pilde tielepte; aveau „Istori'a prea frumosului Arghiru s prea frumósei Elen'a cea maiéstra si cu perulu de au in care istoria se aflau versuri adimenitórie cá acestea:

„Nici cantaretiele Muse
Ce scotu cantece din buze,
Nu sunt asié dragastóse
Cá Elen'a cea frumósa.
Peru de auru stralucesce,
Pe pamentu se têreesce;
Precum lun'a cea ivita
E nóua si ne'mplinita,
Asié-i fruntea cea suita
Cu sprancene cercuita

. . . .

Alabastrului e façia
Ce se vede'n sinu la braçia,
Unde duóe merisióre
Stau ascunse rotunjóre.
La pieptu ardu cu libovu mare
Idolescile oltare.
Ba crinulu celu prea subtire
Si inaltu la a s'a fire
Ast'a-i óbl'a ei faptura
Si mandr'a-i cautatura.
Vestmintete ardu cá foculu
Care 'mpodobescu midilloculu.
A lui Cupido 'n sagéta
O vedi cum sta agatiata
Camu pe langa subsuóra,
De unde la Arghiru sbóra.“

aveau, cá sè nu'mi uitu vorb'a, „Istori'a lui Leonatu Longobard'a, care se hraniá cu bard'a“; aveau „Istori'a Piram si a Tisbei“, a lui Tilu-buhoglinda“ si altel felulu acest'a. Der' astadi, chiaru si déca amu voí sè ce càte ceva, unde sunt cartile potrivite pentru noi, carti firesce — alcatuite dupa vremea de acumu, care sè ne losésca in adeveru?

Dieu, nu sciu ce ar' puté respunde literatii nostr acésta intrebare, càci cu càrtile d-lui Ispirescu din Bucur care càrti sunt in adeveru potrivite pentru poporu, si fóia duoe, care nu arare ori 'si uita pentru cine scrie, totului totu prea puçinu. Si afara de acést'a si ce a se cetesce slabu de totu.

Ei bine, ce e de facutu?

Óre se mai suferimu, cá saténulu nostru, talp'a ti adeveratului romanu, sè mai remàna in intunereculu in se afla astadi? Au nu e timpulu, cá scriitorii cu penä usiora, cu limb'a mai romanésca sè se gandésca si la o din poporu, sè caute alu luminá, indiestràndu-lu cu cu cintiele pe care timpulu de façia le pretinde dela ori si c

Si cine este chiamatu a dá primulu impulsu la o a feliu de miscare, a preserá o róua binefacatóre pe tanjit campia? — De buna séma in prim'a linia asociatiu nóstre, ce si-au luatu falnic'a devisa: cultivarea popor De se voru gasi si privati, cari se spriginésca si luc acest'a, precum au spriginitu multe alte institutiuni fo tóre natiei nóstre, va fi cu atàt'a mai bine.

In ori si ce casu o activitate neobosita si bine c suita, o incuragiare ferbinte, o respàndire sistemati scrieriloru poporale si eata! ne-amu scapatu de necazu. cumu dicu, nu e de intàrdiatu, càci ap'a este la

lu tóta lumea merge inainte, noi nu putemu remané totu e au fostu mosii si stramosii nostri.

Cu o suta, duoe de individi, cari petrecu intr'unu cercu dei cu totulu straine restului de milióne, nu este destulu. Pêna candu nu vomu vedé pe satenulu nostru siediendu ninec'a pe prism'a casei cu cartea in màna, nu vomu e dice, cà suntemu unu poporu in adeveru cultivatu !*)

Diverse.

(Sinuciderea lui Nic. Bizony.) ne este acestu Bizony de a càruia tragicu sfêr-u sunt pline cólónele foiloru austro-ungare? ta istori'a lui: In tómn'a trecuta, candu cu anevrele din comitatulu Borsod, unu detasiamentu cavaleria austriaca a bivuacatu pe hotarulu co-unei Nyek. Cu asta ocasiune soldatii au rescolitu teva clài de fenu ce se aflau pe proprietatea lui icolau Bîzony. Vediendu ce se petrece Bizony a jenitu pe soldati, cari incepura cérta cu elu. tunci oficerulu de inspectiune s'a maniatu asié de ultu pe bietulu proprietariu, incàtu au pusu se u culce josu si sè i traga cu betiele. Adêncu ahnitu de-o asemenea tractare pe propri'a lui osia betranulu sateanu a pîritu pe neomenosulu ficiru la comandantulu lui. Acest'a ilu chiama la ine si 'lu provocà se dè satisfactia omului. In rm'a acésta oficerii regimentului au tienutu con-iliu, apoi s'au dusu la Bizony (a caruia fiiu era oluntariu) si i-au vorbitu atàta pêna ce l'au im-landitu, asié cà a promisu cà 'si va retrage jalb'a. mpacarea s'a fost sigilatu chiaru prin ciocnirea aharelorn.

N'a trecutu inse multu si rudele si cunoscutii lui Bizony, audiendu despre cele petrecute, i-au facutu imputari grave, cà de ce s'a impacatu si n'a cerutu satisfactia. Betranulu „birtokos“ a ince-putu a se rusiná de ceea ce a facutu si a inain-tatu din nou acusatiune la regimentu. De aci inse i s'a respunsu, cà lucrulu s'a aplanatu deja in in-tielegere si nu se mai póte primi jalb'a. Ce se faca acuma bietulu omu? Elu 'si-a fost datu cuventulu, cà va lasá lucrulu balta, de alta parte ómenii lui — póte si din intentiuni politice — ilu totu im-boldeau se faca pasuri serióse spre repararea onó-rei sale. Intr'aceea afacerea a ajunsu la cunoscin-ti'a tribunalului penalu si Bizony a primitu o ci-tatiune. Elu vediù acuma cà nu mai póte ascunde faptulu si spre a nu'si calcá cuventulu datu ofice-rului, luà revolverulu si 'si trase unu glontiu in peptu. Acest'a este tragiculu sfêrsitu alu omului de onóre Nicolau Bizony, — dupa cum este de-scrisu in „Pesti Naplo“ si intr'o fóia oficiósa din Vien'a“.

(Inventatorulu vaporului sub-marinu.) „Posta“ din Galati este informata, cà d. T. Teodorescu, inventatorulu vaporului sub-ma-rinu, insoçitu de fratele seu d. Augustu Teodorescu, ingineru mecanicu dela scól'a politehnica din Mun-chen, a plecatu Dumineca la Londra pentru a'si primi brevetulu (patenta). D-s'a se va opri puçinu si la Paris. La Londra este recomendatu d-lui Ioan Ghica, ministru nostru plenipotentiaru, spre a-'i dá totu concursulu necesariu. D. Teodorescu mai are unu frate, Vasile Teodorescu, care e proprietarulu unui bastimentu si sub firm'a de Vasile Teodoru face comerciu de 12 ani pe marea Indiiloru, cu trestii de zaharu si cu bumbacu. D. V. Teodoru e supusu englezu.

(Daruri de Craciunu.) In circulu de iérna in Paris s'au impartitu in anulu acest'a darurile de Craciunu copiiloru Elsatiani-Lotaringiani. Unu colossalu pomu de bradu stralucea in lumini si in podób'a lui. S'au distribuitu o multime de haine, jucarii si confeturi. Cá intotdéuna music'a gardei republicane a concursu la acést'a patriotica serbatóre, impreuna cu mai multi artisti dela oper'a din Paris.

(Patru milióne la drumu.) Unulu din directorii Bancei nationale din Bucuresci a plecatu la Berlin cu-o suma de patru milióne franci pentru achitarea bancheriloru de sumele ce au se iè in urm'a rescumperarii càiloru ferate.

(Despagubire de resbelu.) „L'Indep. Roum.“ afla, cà comisarulu rusescu prinçiulu Obo-lensky a primitu dela guvernulu seu autorisarea de a plati Romaniloru si sumele datorite pentru stricaciunile causate in timpulu resboiului si clasate in rubric'a „pagubeloru indirecte.“

*) In partea prima a acestei vorbiri pe pag. 3. col. 2 rendulu 5, 6 si 7 cetesce „iepure“ in locu de „iepere“; „vóstra“ in locu de „nóstra“ si „voi“ in locu de „noi“.

Minciuni poporale.

I.

Si-a mutatu gardulu.

Unu Tîganu intra intr'o via sè fure nisce struguri, Vierulu 'lu vede; se apropia de elu; 'lu iè de céfa si 'lu arunca peste gardu. Unu dru-metiu vede patiani'a Tîganului si-i dice: „Mèi, da te-a svêrlitu vierulu cá pe unu napu!“ — „Asié o fi“, respunde Bolbóca voinicosulu; „da elu n'a pututu scapá, pèna nu si-a mutatu gardulu din susu de mine!“

II.

Dis'a Domnulu.

Unu popa nu pré scieá se caute evangheliile din deosebitele Dumineci si serbatori. Grijea acésta càdea totu pe capulu bietului dascalu, care inve-tiase — pe semne — carte mai multa. Intr'unu rêndu dascalulu, necajindu-se pe Sfinti'a s'a, se face cà'si uita sè caute evangheli'a ce erá sè se cetésca. Se incepe slujb'a; trece Utreni'a; se in-cepe Liturghi'a; vine rêndulu evangheliei si pop'a incepe cá de obiceiu cu glasu tràganatu: „Dis'a Domnulu“, in vreme ce resfoieá prin carte sè ga-sésca semnulu dascalului. „Dis'a Domnulu... Dis'a Domnulu“. — „Da ce-a disu“, intréba dela strana afurisitulu de dascalu. — „A disu, sè te dau dra-cului, cà nu 'mi-ai pusu zalóga la evanghelia!“

III.

Nu 'su eu, cà-i frate meu.

Unu Tîganu intra intr'o stàna si crediêndu, cà nu e nimenea de façia, pune màn'a pe unu casiu sdravenu si sbughiu! la vale. Baciulu, care erá dupa nesce burdusie, 'lu vede pe Tîganu si dupa elu. Fuge Tîganulu, dér' fuge si baciulu. Càndu vede Faraonulu, cà baciulu o sè-lu ajunga càtu de curêndu, tiup! intr'o scorbura de lànga cale si se face mutu cá pescele. Baciulu baga de séma sire-teni'a Tîganului; se apropia de scorbura si striga: „Tu esti, mei Tîgane?“ Da Tîganulu: „Ba nu'su eu, dieu cà-i frate meu!“

IV.

Numai o perina.

Unu omu 'si dase baiatulu la mestesiugu. Stapànulu baiatului puse pe ucenicului seu sè se culce pe o lavitia, pe care erá batuta cu cuie o perina subtirica, impluta cu paie. Ostenitu fiindu, baiatulu adormí deocamdata, cá unu bustênu, dér' a duoa dî càndu se sculà, simtí, cà i s'a intie-penitu gàtulu de totu. „Dómne, Dumnedieule“, gàndea ucenicului intru sine; „eu numai o perina amu avutu si totu me doru tóte óseIe. Ce voru fi facêndu inse cei domni, cari se culca numai si numai pe perini?“

V.

De ce n'a facutu placinte.

Unu purdelasiu albisioru cá céunulu vine la nasia-s'a si-i spune: „Nasia draga, a séra càtu pe ce, càtu pe ce se faca maic'a placinte.“

— Da de ce n'a facutu, Rupic' alu nasii?

Apoi n'amu avutu untu si faina si branza, cà lespede amu fi capetatu noi de undeva din satu!

VI.

Intrebari si respunsuri.

— Mei Tîgane, insuratu esti?
— Hop!
— Copii ai?
— Hai, hai, hai!
— Dér' malaiu?
— Cá 'n palma! A. B.

(Va urmá.)

Cu numerulu viitoru se incheia semestrulu álu II-lea. Rogamu a grabi cu reinnoirea abonamentului.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 4 Ianuariu st. n. 1882.

Rent'a de auru ungara	119.50	Imprumutulu cu premiu ung.	122.50
Imprumutulu cailoru ferate ungare	134 50	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	112.60
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emissiune)	91.80	Rent'a de harthia aust.	77.40
dto. (II-a emissiune)	110.50	„ de argintu „	78.40
dto. (III-a emissiune)	97.—	„ de auru „	94.25
Bonuri rurale ungare	99.—	Losurile din 1860	133.—
dto. cu cl. de sortare	99.—	Actiunile bancei austr.-ungare	846.—
Bonuri rurale Banat-Timis.	98.75	„ bancei de creditu ungare	346.—
dto. cu cl. de sortare	98.—	„ bancei de creditu austriaca	348 80
Bonuri rurale transilvane	99 75	Argintulu	—.—
„ croato-slav.	99 50	Galbini imperatesci	5.60
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung.	97.60	Napoleond'ori	94.15
		Marci 100 imp. germ.	58.30
		Londr'a	119.10

Cursulu de Bucuresci

dela 22 Decembre st. v. 1881.

Valori	Scadenti'a Cupóneloru	Cumpera	Vinde
5% Rent'a Romana	1 Apr. 1. Ort.	88.1/4	89.1/4
6% Oblig. de Stat. convert. rurale	23 Apr. 23 Oct.	98.1/4	99.—
8% Oblig. domeniale 1871	1 Ian. 1 Iul.	—.—	—.—
6% Oblig. càiloru fer. rom.	1 Iuliu	102.—	103.—
7% Scrisuri funciare rurale	1 Iul. 1 Ian.	103.1/4	104.—
7% „ „ urbane	idem	103.1/4	104 —
8% Imprum. municipalu	idem	106.1/2	107.1/2
Oblig. casei de pensiune (lei 300, dobênda 10 lei)	1 Maiu 1 Nov.	218.—	224.—
Losuri municipale (20 lei)	cu premie	29.—	30.—
Act. Bancei Nationale rom.	1 Ian. 1 Iul.	1590	1610
Auru contra argintu		1.—	1.—
Auru contra bilete hipotec.		1.1/2	2.—
Auru contra bil. de Banca nat		1.—	1.—
Florini Val. Austr.		2.13—	2.14—

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gött si fiiu Henricu.